

USTAWA

z dnia 24 maja 1989 r.

o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne.

(Dz. U. z dnia 31 maja 1989 r.)

Art. 1. Pracownik uspołecznionego zakładu pracy, z którym stosunek pracy został rozwiązany w jakikolwiek sposób w związku z przekonaniem politycznym, religijnym pracownika albo z jego przynależnością do związku zawodowego, prowadzeniem działalności związkowej lub samorządowej w okresie od sierpnia 1980 r., albo uczestnictwem w działalności związkowej prowadzonej w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 8 października 1982 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 1985 r. Nr 54, poz. 277, z 1988 r. Nr 11, poz. 84 i z 1989 r. Nr 20, poz. 105), może w terminie do dnia 30 czerwca 1990 r. zgłosić na piśmie gotowość ponownego podjęcia pracy w tym zakładzie pracy.

Art. 2. 1. Zakład pracy powinien, w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia gotowości ponownego podjęcia pracy, zatrudnić osobę, o której mowa w art. 1, zwaną dalej "osobą zainteresowaną", na stanowisku odpowiadającym posiadanym przez nią kwalifikacjom zawodowym jednak nie niższym niż poprzednio zajmowane, jeżeli ze strony zakładu pracy nie zachodzą okoliczności uniemożliwiające zatrudnienie.

2. Osoba zainteresowana, która nie została zatrudniona z powodu przejściowych okoliczności uniemożliwiających zakładowi pracy zatrudnienie, może po ich ustaniu zgłosić ponownie, nie później jednak niż do dnia 30 czerwca 1990 r., gotowość podjęcia pracy w trybie niniejszej ustawy.

3. Osoba zainteresowana, pozostająca w stosunku pracy z innym zakładem pracy w dniu wyrażenia zgody przez zakład pracy na ponowne jej zatrudnienie, może w drodze wypowiedzenia, z zachowaniem siedmiodniowego terminu uprzedzenia zakładu pracy, rozwiązać umowę o pracę w ciągu 7 dni od dnia wyrażenia zgody na zatrudnienie. Rozwiązanie umowy o pracę w tym trybie pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę przez zakład pracy za wypowiedzeniem.

Art. 3. 1. W razie odmowy zatrudnienia osoba zainteresowana może, w terminie 14 dni od dnia doręczenia jej na piśmie odmowy, zwrócić się z wnioskiem o rozstrzygnięcie sprawy do Społecznej Komisji Pojednawczej, działającej przy Ministrze Pracy i Polityki Socjalnej, zwanej dalej "Komisją".

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zwany dalej "wnioskiem", powinien zawierać oznaczenie stron, określenie przedmiotu roszczenia oraz dowody, które to roszczenie uzasadniają. Do wniosku należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika w sprawie.

3. W razie uchybienia terminu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 265 Kodeksu pracy.

Art. 4. 1. Przewodniczącym Komisji jest osoba wyznaczona przez Ministra, o którym mowa w art. 3 ust. 1, zwanego dalej "Ministrem", po zasięgnięciu opinii ogólnokrajowych organizacji międzyzwiązkowych oraz ogólnokrajowych związków zawodowych reprezentatywnych dla pracowników większości zakładów pracy.

2. Komisja składa się z osób wyznaczonych w połowie przez Ministra i w połowie przez organizacje związkowe, o których mowa w ust. 1.

3. Wydatki związane z działalnością Komisji są pokrywane z budżetu państwa.

Art. 5. 1. Komisja rozstrzyga sprawy na posiedzeniu jawnym w trzyosobowych zespołach orzekających. O posiedzeniu Komisji zawiadamia się strony lub ustanowionych przez nie pełnomocników.

2. Przewodniczącym zespołu powinna być osoba dająca gwarancję bezstronnego

rozstrzygania spraw, posiadająca wyższe wykształcenie prawnicze. Listę tych osób ustala Komisja.

3. Członkami zespołu są osoby - jedna wyznaczona z listy ustalonej przez Ministra oraz jedna wyznaczona z listy ustalonej przez organizacje związkowe, o których mowa w art. 4 ust. 1.

4. Osoba zainteresowana ma prawo wskazać we wniosku organizację związkową, której przedstawiciele wchodzi w skład Komisji, w celu wyznaczenia spośród nich członka zespołu.

5. Przewodniczącego i członków zespołu wyznacza, z zachowaniem przepisów ust. 2-4, przewodniczący Komisji.

6. Komisja obowiązana jest do załatwienia sprawy w terminie do 30 dni od dnia wpływu wniosku; w przypadkach bardziej skomplikowanych przewodniczący może przedłużyć termin załatwienia sprawy.

Art. 6. 1. Komisja rozstrzyga sprawę orzeczeniem uwzględniającym lub oddalającym wniosek o ponowne zatrudnienie.

2. Członkowie Komisji są niezależni i rozpoznają sprawę bezstronnie, zgodnie z przeprowadzonymi dowodami.

3. Orzeczenie uwzględniające wniosek o ponowne zatrudnienie nakłada obowiązek zawarcia przez zakład pracy umowy o pracę, jeżeli osoba zainteresowana, której dotyczy to orzeczenie, zgłosi gotowość podjęcia pracy w ciągu 7 dni od jego wydania, a w razie nie zawinionych przez nią przyczyn uniemożliwiających zgłoszenie w tym terminie gotowości podjęcia pracy - w ciągu 7 dni od ustania tych przyczyn. Art. 2 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W razie cofnięcia wniosku lub zawarcia ugody, Komisja umarza postępowanie w sprawie.

5. Orzeczenie zapada większością głosów i jest ostateczne. Przy ogłaszaniu orzeczenia przewodniczący podaje ustnie motywy rozstrzygnięcia.

6. Orzeczenie wydane przez Komisję oraz ugoda przed nią zawarta podlegają egzekucji po nadaniu klauzuli wykonalności przez właściwy sąd w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu egzekucyjnym.

7. W sprawach nie uregulowanych ustawą Komisja ustala tryb postępowania, uwzględniając odpowiednio przepisy księgi trzeciej tytułu III Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu przed sądem polubownym, z tym że przepisów art. 707 i 710 nie stosuje się. W zakresie zastępstwa procesowego oraz ponoszenia kosztów postępowania mają odpowiednie zastosowanie przepisy obowiązujące w postępowaniu przed sądem pracy.

Art. 7. 1. Przewodniczący Komisji może, na wniosek zainteresowanej strony, wznowić postępowanie, jeżeli uzna na podstawie akt sprawy lub wniosku strony, że:

- 1) strona została pozbawiona możliwości obrony swoich praw przed Komisją,
- 2) orzeczenie zostało oparte na dokumencie podrobionym lub przerobionym albo na fałszywych zeznaniach świadków lub stron.

2. Wznowienie postępowania nie może nastąpić po upływie 30 dni od wydania orzeczenia przez Komisję.

3. Po wznowieniu postępowania przewodniczący Komisji kieruje sprawę do rozpatrzenia przez zespół Komisji w innym składzie.

4. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Komisja, stosownie do wyniku postępowania, bądź uchyla poprzednie orzeczenie i wydaje nowe orzeczenie, bądź wznowione postępowanie przez przewodniczącego Komisji umarza, uznając, że nie zachodzą podstawy wznowienia określone w ust. 1.

Art. 8. Minister określi zasady wynagradzania przewodniczącego Komisji, a także członków Komisji i przewodniczących zespołu za udział w posiedzeniach, a także w porozumieniu z ogólnokrajowymi organizacjami międzyzwiązkowymi oraz ogólnokrajowymi związkami zawodowymi reprezentatywnymi dla pracowników większości zakładów pracy ustali, w drodze regulaminu, szczegółową organizację i tryb działania Komisji.

Art. 9. 1. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do osób, które po dniu wejścia w życie ustawy zgłoszą wniosek o ponowne ich zatrudnienie na podstawie mianowania, jeżeli z przyczyn, o których mowa w art. 1, stosunek pracy został z nimi uprzednio rozwiązany lub ustał w wyniku orzeczenia Komisji dyscyplinarnej, z tym że orzeczenie Komisji, o którym mowa w art. 6, stanowi podstawę do ponownego zatrudnienia tych osób, jeżeli spełniają one warunki do mianowania, przewidziane w odrębnych przepisach. Warunku przewidzianego w art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz.

19, Nr 25, poz. 187, Nr 31, poz. 214, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1988 r. Nr 19, poz. 132 oraz z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 35, poz. 192) nie stosuje się.

2. Przepis ust. 1 stosuje się także do osób, których stosunek pracy na podstawie mianowania na stanowiskach nauczycieli akademickich wygasł z mocy prawa na skutek upływu okresu, na który pracownik został zatrudniony, jeżeli niezawarcie z nimi stosunku pracy na dalszy okres było spowodowane przyczynami, o których mowa w art. 1.

3. Osobom odwołanym ze stanowiska z przyczyn, o których mowa w art. 1, przysługują uprawnienia przewidziane w niniejszej ustawie, z tym że orzeczenie Komisji, o którym mowa w art. 6, stanowi podstawę nawiązania stosunku pracy na podstawie umowy o pracę przez zakład pracy, w którym stosunek pracy został rozwiązany wskutek odwołania ze stanowiska.

Art. 10. 1. Przepisów art. 3-9 nie stosuje się do spraw, w których sąd pracy prawomocnym wyrokiem oddalił żądanie przywrócenia do pracy z innych przyczyn niż wymienione w art. 1.

2. W sprawach o ponowne nawiązanie stosunku pracy, zgodnie z niniejszą ustawą, orzeka właściwy sąd wojewódzki - sąd pracy i ubezpieczeń społecznych w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy.

Art. 11. 1. Przy ustalaniu uprawnień i świadczeń, do których prawo powstaje lub których wymiar określa się poczynając od dnia wejścia w życie ustawy, rozwiązanie umowy o pracę w trybie i z przyczyn, o których mowa w art. 1, traktuje się jak rozwiązanie z pracownikiem umowy o pracę za wypowiedzeniem dokonany przez zakład pracy.

2. Okresy pozostawania bez pracy po ustaniu stosunku pracy z osobą, o której mowa w art. 1, wlicza się do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, w tym również z ubezpieczenia społecznego.

3. Jeżeli osoba, z którą stosunek pracy ustał z przyczyn wskazanych w art. 1, podjęła pracę w innym zakładzie pracy, okres zatrudnienia w tym zakładzie wlicza się do stażu pracy w zakładzie pracy, z którym stosunek pracy ustał, jeżeli jest to korzystniejsze dla pracownika.

4. Informację wynikającą z treści przepisu ust. 1 zakład pracy jest obowiązany zamieścić w wydany pracownikowi świadectwie pracy i w opinii o pracy.

5. Wniosek o zamieszczenie w świadectwie pracy i opinii o pracy informacji, o której mowa w ust. 1, może być zgłoszony w ciągu trzech lat od daty wejścia w życie niniejszej ustawy.

6. Przepisy ust. 1-4 mają zastosowanie także do osób wymienionych w art. 1 i 10, które nie skorzystają z prawa do ponownego nawiązania stosunku pracy.

Art. 12. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również do osób, których umowa o pracę wygasła w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 1.

Art. 12¹. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do byłych żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, Służby Więziennej i Pożarnictwa, którzy zgłoszą wniosek o przyjęcie do służby, o ile spełniają oni warunki przewidziane w odrębnych przepisach.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do zdarzeń, o których mowa w art. 1, zaistniałych przed dniem 10 kwietnia 1989 r.